ZAKON O LOKALNOJ SAMOUPRAVI ("Sl. novine Srednjobosanskog kantona", br. 1/1998)

ZAKON O LOKALNOJ SAMOUPRAVI

("Sl. novine Srednjobosanskog kantona", br. 1/1998)

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom uređuju se osnove lokalne samouprave, samoupravni djelokrug općina i gradova, neposredno sudjelovanje građana u upravljanju i odlučivanju, organi jedinica lokalne samuprave, mjesna samouprava, imovina i finansiranje lokalne samouprave, propisi i drugi akti, nadzor i zaštita lokalne samouprave i druga pitanja od značaja za ostvarivanje lokalne samouprave na području Srednjobosanskog kantona (u daljnjem tekstu: Kanton).

Član 2

Općine i gradovi su jedinice lokalne samouprave u mojima građani ostvaruju lokalnu samoupravu u poslovima utvrđenim Ustavom Federacije, Ustavom Kantona i kantonalnim zakonima i statutima općina i gradova.

Općina se osniva za više naseljenih mjesta koja predstavljaju privrednu, prirodnu i društvenu cjelinu na kojoj postoje uvjeti za ostvarivanje materijalnog i društvenog razvitka i zadovoljavanje pojedinačnih i zajedničkih interesa i potreba građana, u skladu s Odlukom o jedinstvenim kriterijima za konstituisanje i izmjenu granica općina u Federaciji BiH.

Grad se formira kao jedinica lokalne uprave i samouprave za područje dviju ili više općina koje su urbano i teritorijalno povezane svakodnevnim potrebama građana, u skladu s federalnim zakonom.

Član 3

Općine i gradovi međusobno sarađuju na principima dobrovoljnosti i ravnopravnosti u ostvarivanju zajedničkih interesa koje uređuju zajedničkim sporazumom.

Općine i gradovi se mogu udruživati radi unapređenja i zaštite zajedničkih interesa u savez općina i gradova Federacije BiH.

Član 4

Općine i gradovi su pravna lica.

Općine i gradovi imaju statute kojima se, u skladu s Ustavom i zakonom, utvrđuje njihov samoupravni djelokrug, organizacija, ovlaštenja i način rada organa općine i grada, oblici neposrednog odlučivanja građana, osnivanje i rad mjesnih zajednica, organizacija i rad organa uprave, oblici saradnje općina i gradova i druga pitanja u skladu s njihovim osobenostima i potrebama.

Član 5

Općina i grad mogu imati vlastita obilježja i simbole. Simboli općine i grada bliže će se odrediti i urediti statutom općine, odnosno grada. Općinska i gradska obilježja i simboli moraju se međusobno razlikovati.

Općinsko i gradsko vijeće mogu odobriti upotrebu simbola općine, odnosno grada Fizičkim i pravnim licima, ako ocijeni daje u interesu općine, odnosno grada.

II. SAMOUPRAVNI DJELOKRUG OPĆINE

Član 6

Općina je samostalna u odlučivanju u poslovima iz samoupravnog djelokruga u skladu s Ustavom i zakonom i podliježe samo nadzoru zakonitosti koji obavljaju nadležni organi.

Član 7

Općina u okviru samoupravnog djelokruga:

1. preduzima sve potrebne mjere radi zaštite ljudskih prava i osnovnih sloboda građana u skladu s Ustavom i zakonom

2. donosi statut općine

3. osigurava uvjete za razvitak privrednih, društvenih, komunalnih i drugih djelatnosti od značaja za područje općine

4. donosi budžet i godišnji obračun

5. osigurava uvjete za uređenje prostora i vodi urbanističko-stambenu politiku od značaja za općinu i njezin razvitak, štiti i uređuje okoliš

6. vodi brigu o uređenju naselja, osigurava uspostavljanje i održavanje premjera i katastra zemljišta i evidencije prava na nekretninama, kvalitetu stanovanja, komunalnih objekata, obavljanju komunalnih i drugih uslužnih djelatnosti te lokalnoj infrastrukturi

7. stara se o izgradnji, održavanju i korištenju lokalnih cesta, ulica i mostova, te drugih javnih objekata od interesa za općinu

8. uređuje lokalni saobraćaj

9. utvrđuje prekršaje i novčane kazne za prekršaje kojima se krše propisi općine

10. upravlja općinskom imovinom

11. uređuje i stvara materijalne uvjete za racionalno korištenje, unapređivanje i zaštitu gradskog zemljišta i poslovnog prostora općine

12. rapisuje referendum

13. raspisuje javni zajam i odlučuje o zaduženju općine

14. utvrđuje nazive za dijelove naseljenog mjesta (ulice, trgovi i sl.)

15. osigurava lokalne potrebe stanovništva u oblast obrazovanja i odgoja u predškolskoj ustanovi, radu i zapošljavanju, kulturi, tehničkoj kulturi, fizičkoj kulturi sportu, zaštiti bilja i životinja, ako zakonom nije drukčije propisano

16. u saradnji s Kantonom osigurava lokalne potrebe u oblasti brige o djeci, smještaju nezbrinute djece i siročadi, djeci s oštećenim psihofizičkim razvitkom, djeci bez roditeljske brige, djeci odgojno zanemarenoj i zapuštenoj, djeci zanemarenoj radi porodičnih prilika,

invalidnini i drugim licima ometenim u duševnom i tjelesnom razvitku, materijalno neosiguranim i za rad nesposobnim licima, starim licima bez porodične brige, licima s društveno štetnim ponašanjem kao i ostalim licima u stanju socijalne potrebe

17. vrši inspekcijski nadzor u komunalnoj oblasti, oblasti urbanizma i građenja, zaštite okoliša i lokalnog saobraćaja

18. u saradnji s kantonalnim i federalnim organima vodi brigu o obnovi oštećenog i porušenog stambenog fonda i povratku prognanih i izbjeglih lica, u skladu sa zakonom

19. vodi popis i evidencije raseljenih, izbjeglih i prognanih lica, a u skladu s posebnim zakonom

20. osigurava uvjete rada lokalnih RTV stanica i drugih sredstava informisanja

21. utvrđuje politiku razvitka turizma i vodi brigu o turističkim resursima općine

22. osigurava vođenje ličnih stanja građana (matične evidencije) i biračkih spiskova

23. planira zadatke i preduzima mjere u slučaju elementarnih i drugih nepogoda i osigurava uvjete za njihovo otklanjanje

24. osniva javna preduzeća, ustanove i druga pravna lica, u skladu sa zakonom, radi zadovoljavanja određenih privrednih, društvenih, komunalnih i drugih socijalnih interesa i potreba stanovništva

25. osniva organe uprave i organizacije za potrebe općine i uređuje njihovu organizaciju i rad

26. obavlja poslove prenesene zakonom iz nadležnosti Kantona i Federacije

Obavljanje pojedinih poslova iz samoupravnog djelokruga može se zakonom povjeriti ustanovama, preduzećima i drugim pravnim licima osnovanim radi obavljanja javnih službi u općini.

Član 8

Na zahtjev općine Kanton će na općinu prenijeti svoja ovlaštenja u vezi s:

- obrazovanjem

- kulturom

- turizmom

- lokalnim poslovanjem

- dobrotvornom aktivnosti

- radiotelevizijom

Kanton je dužan to učiniti prema općinama čije većinsko stanovništvo, po nacionalnoj strukturi, nije stanovništvo koje čini nacionalnu većinu Kantona kao cjeline.

III. NEPOSREDNO SUDJELOVANJE GRAĐANA U ODLUČIVANJU

Član 9

Građani mogu neposredno sudjelovati u odlučivanju o lokalnim poslovima iz samoupravnog djelokruga općine i grada referendumom, mjesnim zborom građana i građanskom inicijativom, u skladu sa zakonom i statutom općine.

Član 10

Referendum se može raspisati radi odlučivanja o prijedlogu o promjeni statuta općine ili grada, o prijedlogu propisa ili drugog pitanja iz djelokruga općinskog ili gradskog vijeća i o drugim pitanjima određenim zakonom i statutom.

Član 11

Pravo odlučivanja na referendumu imaju građani koji imaju prebivalište na području općine ili grada i upisani su u birački spisak.

Odluka donesena na referendumu je obavezna za predstavničke organe.

Postupak održavanja referenduma propisuje se statutom općine ili grada u skladu sa zakonom.

Član 12

Na mjesnom zboru građani mogu raspravljati o svim pitanjima iz samoupravnog djelokruga općine ili grada, predlagati način

rješavanja određenog pitanja, odnosno donošenja akata iz nadležnosti općinskog ili gradskog vijeća.

Član 13

O svakom pitanju iz nadležnosti općinskog ili gradskog vijeća može se pokrenuti rasprava putem građanske inicijative.

Broj građana koji mogu pokrenuti građansku inicijativu određuje se statutom općine ili grada.

Nadležni organ je dužan razmotriti građansku inicijativu i donijeti odluku na prvoj idućoj sjednici, a najkasnije u roku od mjesec dana od dana dostave.

Pismena odluka se dostavlja nosiocima građanske inicijative odmah po njezinom donošenju.

Član 14

Građani imaju pravo u naselju ili dijelu naselja, u skladu sa zakonom i statutom, osnivati mjesne zajednice i druge oblike mjesne samouprave.

IV. ORGANI OPĆINE

1. ZAJEDNIČKE ODREDBE

Član 15

Općinsko vijeće je predstavnički organ građana općine.

Član 16

Izbor članova općinskog vijeća vrši se u skladu sa zakonom i statutom općine.

Građanin Federacije BiH koji je navršio 18 godina života i koji ima poslovnu sposobnost ima pravo birati i biti biran za člana općinskog vijeća, ako ima prebivalište na teritoriji općine.

Član 17

Građani biraju članove općinskog vijeća na osnovu slobodnog, općeg, jednakog i neposrednog izbornog prava, tajnim glasanjem.

Niko nema pravo da po bilo kojoj osnovi pozove birača na odgovornost za dati glas, niti od njega tražiti da se izjasni za koga je

glasao ili zašto nije glasao, niti ga može spriječiti da glasa.

Član 18

Lice koje obavlja poslove iz nadležnosti općinskog organa uprave ne može istovremeno biti i član općinskog vijeća.

Član 19

Općinsko vijeće donosi propise i akte u okviru prava i dužnosti općine, i obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i statutom.

Član 20

Mandat članova općinskog vijeća traje dvije godine. Prava i dužnosti članova općinskog vijeća utvrđuju se Statutom.

Član 21

Unutrašnja organizacija i način rada općinskog vijeća utvrđuje se poslovnikom, u skladu sa zakonom i statutom općine.

Poslovnik se donosi natpolovičnom većinom glasova svih članova općinskog vijeća.

Član 22

Općinsko vijeće iz reda vijećnika bira predsjedavajućeg koji predsjedava sjednicama vijeća.

Član 23

Općinsko vijeće donosi odluke natpolovičnom većinom glasova ukupnog broja članova, dok se statut, budžet i godišnji obračun donose dvotrećinskom većinom glasova svih članova općinskog vijeća.

Član 24

Općinsko vijeće osniva savjete, odbore, komisije i druga radna tijela radi priprema odluka iz svoje nadležnosti.

Sastav, broj članova, nadležnost i način rada utvrđuje se poslovnikom ili odlukom o osnivanju radnog tijela.

Član 25

Nosilac izvršne vlasti u okviru prava i dužnosti u općini je općinski načelnik.

Nespojive su funkcije općinskog načelnika i općinskog vijećnika.

Član 26

Općinskog načelnika bira općinsko vijeće natpolovičnom većinom glasova svih vijećnika na način i po postupku utvrđenom poslovnikom o radu vijeća, a u skladu sa statutom općine.

2. OPĆINSKO VIJEĆE

Član 27

Općinsko vijeće:

a. donosi statut općine dvotrećinskom većinom

b. bira i razrješava predsjedavajućeg općinskog vijeća, općinskog načelnika i druge općinske funkcionere, članove radnih tijela vijeća, te druga lica određena općinskim statutom

c. donosi odluke, druge propise i opće akte, te daje njihovo autentično tumačenje

d. usvaja općinski budžet, godišnji obračun, te propise o oporezivanju, i na drugi način osigurava potrebno finansiranje koje nije osigurala federalna ili kantonalna vlast

e. donosi programe razvitka pojedinih djelatnosti za koje je nadležno

f. osniva javna preduzeća, ustanove i druga pravna lica za obavljanje privrednih, društvenih, komunalnih i drugih djelatnosti od interesa za općinu

g. raspisuje referendum, javni zajam i odlučuje o zaduženju općine

h. osniva službe za upravu i upravne organizacije i uređuje njihovu organizaciju

i. utvrđuje nazive za dijelove naseljenog mjesta (ulice, trgovi i sl.)

j. obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i statutom

Član 28

Broj vijećnika u općinskom vijeću utvrdit će se statutom općine u odnosu na broj stanovnika, a može imati od 15 do 30 članova.

3. OPĆINSKI NAČELNIK

Član 29

Općinski načelnik zastupa i predstavlja općinu i nosilac je izvršne vlasti u općini.

Općinski načelnik je odgovoran za obavljanje poslova iz nadležnosti samoupravnog djelovanja općine i odgovoran je općinskom vijeću.

Član 30

Općinski načelnik nadležan je za:

a. provođenje općinske politike, izvršavanje općinskih propisa i delegiranih ili prenesenih nadležnosti od kantonalnih i federalnih vlasti

b. osiguranje saradnje općinskih radnika sa ombudsmanima

c. podnošenje izvještaja općinskom vijeću i javnosti o provođenju općinske politike i svojim aktivnostima

d. organizaciju općinske uprave i njezin rad

e. rukovođenje radom općinskih službi za upravu i općinskih radnika

f. biranje i razrješavanje općinskih službenika i namještenika

g. konsultacije za izbor nosilaca pravosudnih dužnosti

h. pripremanje prijedloga koje razmatra općinsko vijeće

i. obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i statutom općine

Član 31

Općinski načelnik u obavljanju poslova iz samoupravnog djelokruga općine ima pravo zadržati od izvršenja akt općinskog vijeća ako ocijeni da je tim aktom povrijeđen zakon ili drugi propis, te zatražiti od vijeća da u roku od 15 dana otkloni uočene nezakonitosti i nepravilnosti.

Ako općinsko vijeće to ne učini, općinski načelnik je dužan u roku od sedam dana o tome obavijestiti Ministarstvo pravde Kantona i zatražiti donošenje novog akta.

Član 32

U slučaju da općinski načelnik umre, bude smijenjen ili trajno nije u mogućnosti izvršavati svoje dužnosti, općinsko vijeće će izabrati novog općinskog načelnika u roku od 30 dana.

U slučaju da općinski načelnik privremeno nije u mogućnosti obavljati svoju dužnost, općinsko vijeće određuje osobu iz istog naroda koja će zamjenjivati općinskog načelnika.

U slučaju povremene odsutnosti, općinskog načelnika zamjenjuje funkcioner kojeg odredi načelnik.

4. NAČELNIŠTVO

Član 33

Za izvršavanje poslova i ovlaštenja za koje je odgovoran, općinski načelnik može osnovati načelništvo.

Načelništvo općinskog načelnika se brine o izvršavanju odluka i drugih akata, predlaganju načina rješavanja pojedinih pitanja iz nadležnosti općinskog načelnika, vrši nadzor nad radom općinskih organa uprave, obavlja i druge poslove utvrđene statutom i drugim propisima općine.

Član 34

Članove načelništva općinskog načelnika imenuje načelnik, a potvrđuje općinsko vijeće.

Općinski načelnik rukovodi radom naćelništva.

Član 35

Broj članova i struktura načelništva općinskog načelnika utvrđuje se statutom općine.

5. OPĆINSKA UPRAVA

Član 36

Za obavljanje upravnih poslova iz svoje nadležnosti, poslova lokalne samouprave i upravnih poslova iz samoupravnog djelokruga općine, kao i prenesenih poslova federalne i kantonalne uprave, osnivaju se općinske službe za upravu.

V. FINANSIRANJE I IMOVINA OPĆINE

Član 37

Općini pripadaju prihodi utvrđeni zakonom, kao i sredstva za obavljanje prenesenih poslova iz okvira prava i dužnosti Kantona.

Za zadovoljavanje potreba građana sredstva se mogu prikupljati na osnovu neposrednog izjašnjavanja građana, u skladu sa zakonom i statutom.

Član 38

Općina donosi budžet u kojem se planski iskazuju ukupni prihodi i rashodi.

Budžet se izrađuje na način predviđen zakonom i donosi za svaku kalendarsku godinu.

Istekom godine za koju je budžet donesen sastavlja se godišnji obračun o izvršenju budžeta.

Godišnji budžet općina je dužna dostaviti Ministarstvu finansija Kantona u roku od 15 dana od dana njegova donošenja.

Član 39

Ukoliko se budžet općine za iduću godinu ne može donijeti prije početka godine za koju se donosi, vodi se privremeno finansiranje i to najduže za razdoblje od 3 mjeseca.

Član 40

Općina samostalno raspolaže vlastitim prihodima i može se zaduživati ili zaključivati ugovore o kreditu.

Član 41

Općina može imati u vlasništvu nekretnine i pokretnine.

Općina je dužna starati se o upravljanju i korištenju vlastite imovine, u skladu s propisima.

VI. PROPISI I DRUGI OPĆI AKTI OPĆINE

Član 42

Općinsko vijeće u samoupravnom djelokrugu donosi propise i druge opće akte u skladu sa statutom.

Član 43

Općinsko vijeće donosi statut, budžet i godišnji obračun, poslovnik, određena planska dokumenta, odluke, preporuke i zaključke.

Propisi i drugi opći akti se javno objavljuju u službenom glasilu općine i stupaju na snagu kako je njima propisano, ali ne prije nego što budu objavljeni.

Član 44

Općinske službe za upravu, u postupku izvršavanja propisa i općih akata, donose pojedinačne akte kojima rješavaju o pravima, obavezama i pravnim interesima fizičkih i pravnih lica.

Protiv pojedinačnih akata iz stava 1 ovoga člana, može se uložiti žalba nadležnom ministarstvu ili drugom organu uprave Kantona.

Na donošenje akata iz ovoga člana primjereno se primjenjuju odredbe Zakona o općem upravnom postupku, ako posebnim zakonom nije propisan postupak pred organima općine.

Član 45

Svi propisi i opći akti organa općine moraju biti u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

Član 46

Inicijativu za formiranje općinskih službi za upravu mogu pokrenuti općinski načelnik, klubovi vijećnika, radna tijela općinskog vijeća, vijećnici i nadležni organi Kantona i Federacije BiH, u skladu s Ustavom i zakonom.

VII. MJESNA ZAJEDNICA

Član 47

Mjesna zajednica, kao oblik neposrednog sudjelovanja građana u odlučivanju o lokalnim poslovima, može se osnovati za jedno naseljeno mjesto, više međusobno povezanih naselja ili za dio većeg naselja, odnosno grada koji u odnosu na ostale dijelove čini zasebnu razgraničenu cjelinu.

Član 48

Mjesnu zajednicu osnivaju građani na zboru građana. Prijedlog za osnivanje mogu dati građani, njihove organizacije i udruženja, te drugi organi određeni statutom općine.

Član 49

Organi mjesne zajednice su skupština i savjet. Mandat članova skupštine traje dvije godine.

Član 50

Statutom općine, u skladu sa zakonom, utvrđuje se postupak osnivanja, djelokrug, organi i ovlaštenja organa mjesne zajednice, način izbora i opoziva organa mjesne zajednice, utvrđivanje programa rada mjesne zajednice, osnove statuta mjesne zajednice, način finansiranja djelatnosti mjesne zajednice, obavljanje administrativnih i drugih poslova za potrebe mjesne zajednice, kao i druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava i obaveza mjesne zajednice utvrđenih zakonom, statutom općine i drugim općim aktom općinskog vijeća.

Član 51

Sredstva za zadovoljavanje potreba i interesa građana u mjesnoj zajednici sastoje se od:

1. sredstava građana koje oni udružuju samodoprinosom ili na drugi način

2. naknada za usluge i drugih prihoda koje ostvari mjesna zajednica

3. prihoda općine koje ona ustupa mjesnoj zajednici u skladu s planovima razvitka mjesne zajednice, odnosno općine

4. poklona i drugih sredstava

Član 52

Mjesna zajednica ima svojstvo pravnog lica u pogledu prava i obaveza utvrđenih zakonom i statutom.

Član 53

Statutom ili odlukom općinskog vijeća može se mjesnoj zajednici povjeriti obavljanje pojedinih poslova iz samoupravnog djelokruga općine, ako su od neposrednog uticaja na život i rad građana na tom području.

Sredstva za obavljanje poslova iz stava 1 ovoga člana osiguravaju se u budžetu općine.

VIII. GRADSKE VLASTI

Član 54

Za područje dvije ili više općina koje su urbano i teritorijalno povezane svakodnevnim potrebama građana, formira se grad kao jedinica lokalne uprave i samouprave, u skladu s Ustavom i zakonom.

Odgovornosti grada obuhvaćaju:

a) finansije i poreznu politiku u skladu s federalnim i kantonalnim zakonima

b) zajedničku infrastrukturu

c) urbanističko planiranje

d) javni saobraćaj

e) druga ovlaštenja koja gradu povjeri Kanton, odnosno koja prenesu općine

Član 55

Grad ima statut koji mora biti u skladu s Ustavom Federacije i Kantona, te kantonalnim zakonodavstvom.

1. GRADSKO VIJEĆE

Član 56

Grad ima gradsko vijeće čiji sastav čini jednak broj vijećnika iz svake općine, a broj vijećnika i trajanje mandata utvrđuje se statutom.

Član 57

Gradsko vijeće ima od 15 do 30 vijećnika.

Gradsko vijeće:

a) priprema i dvotrećinskom većinom usvaja statut grada

b) bira gradonačelnika

c) donosi budžet grada

d) donosi propise o izvršenju prenesenih ovlaštenja, i vrši druga ovlaštenja utvrđena statutom

2. GRADONAČELNIK

Član 58

Gradonačelnik zastupa i predstavlja grad.

Odgovornost gradonačelnika je:

a) da bira i smjenjuje gradske službenike i namještenike

b) da provodi gradsku politiku i odgovoran je za izvršenje gradskih propisa

e) da osigurava saradnju gradskih radnika sa ombudsmanima

d) da podnosi izvještaj gradskom vijeću i javnosti o provođenju gradske politike

3. GRADSKO NAČELNIŠTVO

Član 59

Za izvršavanje poslova iz oblasti za koje je odgovoran gradonačelnik, može se osnovati gradsko načelništvo.

Gradsko načelništvo vrši poslove određene statutom grada.

Član 60

Članove gradskog načelništva imenuje gradonačelnik, a potvrđuje gradsko vijeće.

Broj članova i struktura načelništva utvrđuje se statutom grada.

4. GRADSKA UPRAVA

Član 61

Za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti, poslova lokalne samouprave i upravnih poslova iz samoupravnog djelokruga grada, kao i poslova koje je povjerio Kanton, odnosno koje prenesu općine, osnivaju se gradske službe za upravu.

Inicijativu za osnivanje gradskih službi za upravu mogu pokrenuti gradonačelnik, klubovi vijećnika, vijećnici i nadležni organi Kantona i Federacije BiH, u skladu s Ustavom i zakonom.

IX. FINANSIRANJE I IMOVINA GRADA

Član 62

Gradu pripadaju prihodi utvrđeni zakonom, kao i sredstva za obavljanje prenesenih poslova iz okvira prava i dužnosti općina,

Kantona i Federacije BiH.

Grad samostalno raspolaže vlastitim prihodima i može se zaduživati i zaključivati ugovore o kreditu.

Član 63

Grad donosi budžet koji se utvrđuje na način predviđen zakonom i donosi za svaku kalendarsku godinu.

Grad je dužan dostaviti godišnji budžet Ministarstvu finansija Kantona u roku od 15 dana od dana donošenja.

Član 64

Grad može imati nekretnine i pokretnine, te je dužan brinuti se o upravljanju i korištenju vlastite imovine, u skladu s propisima.

X. PROPISI I DRUGI OPĆI AKTI GRADA

Član 65

Gradsko vijeće u samoupravnom djelokrugu donosi propise i druge opće akte, u skladu sa statutom grada.

Gradsko vijeće donosi statut, budžet, godišnji obračun, poslovnik, određene planske dokumente, odluke, preporuke i zaključke.

Propisi i opći akti se objavljuju u službenom glasilu grada, i stupaju na snagu kako je u njima propisano, ali ne prije nego što budu objavljeni.

Član 66

Gradske službe donose pojedinačne akte kojima se rješava o pravima, obavezama i pravnim interesima fizičkih i pravnih lica.

Protiv pojedinačnih akata može se izjaviti žalba nadležnom ministarstvu ili drugim nadležnim organima Kantona.

XI. ODNOSI ORGANA KANTONA I OPĆINE

Član 67

Upravni nadzor nad radom organa općine iz samoupravnog djelokruga općine obavljaju se isključivo i po postupku predviđenom Ustavom i zakonom.

Član 68

Organi Kantona sarađuju s odgovarajućim organima općine, preduzimaju zajedničke akcije, razmjenjuju iskustva, pružaju stručnu pomoć i koriste druge oblike saradnje.

Član 69

Na prijedlog Vlade Kantona, Skupština Kantona može raspustiti općinsko vijeće:

1. kada učestalo donosi opće akte suprotne Ustavu, zakonu ili drugom propisu, ili zbog učestalih težih povreda zakona i drugih propisa

2. kada se ne izabere općinski načelnik u roku od 90 dana od dana konstituisanja općinskog vijeća

3. u slučaju ostavke najmanje polovine članova općinskog vijeća

4. kada se ne donese budžet u roku određenom ovim zakonom

U slučaju raspuštanja općinskog vijeća, na prijedlog predsjedavajućeg raspuštenog općinskog vijeća, predsjednik Kantona ili zamjenik predsjednika Kantona može u roku od 48 i Ustavnom sudu Federacije BiH podnijeti ustavnu tužbu.

Član 70

Kada je na osnovu člana 69 ovoga zakona raspušteno općinsko vijeće. Skupština Kantona na prijedlog Vlade Kantona imenovat će povjerenika Vlade i zamjenika povjerenika Vlade koji ne mogu biti iz istog konstitutivnog naroda.

Povjerenik Vlade i zamjenik povjerenika Vlade obavljat će dužnost do izbora novog općinskog vijeća.

Izbori za novo općinsko vijeće raspisat će se i provesti prema odredbama zakona koji uređuju oblast izbora.

XII. ZAŠTITA PRAVA GRAĐANA

Član 71

Radi ostvarivanja Ustavom, zakonom i statutom utvrđenih prava osigurava se zaštita prava građana na lokalnu samoupravu.

Član 72

Svaki građanin, udruženja građana i organi općine mogu predlagati Ustavnom sudu Federacije inicijativu za pokretanje postupka za ocjenjivanje ustavnosti i zakonitosti propisa i akata organa kojima se vrijeđaju prava građana na lokalnu samoupravu.

Član 73

Zaštita prava građana na lokalnu samoupravu obuhvaća naročito:

1. prava građana da referendumom i drugim oblikom odlučivanja ličnim izjašnjavanjem i preko primjereno izabranih predstavnika odlučuju o poslovima lokalnog značaja

2. prava građana na samoorganizovanje

3. prava građana da budu konsultovani o svim pitanjima kada se zakonom uređuju pitanja kojima se regulišu prava i dužnosti općine

4. prava građana da na zborovima građana razmatraju i daju mišljenja u slučajevima kada Kanton prenosi pojedine poslove općini iz okvira svoje nadležnosti

XIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 74

Stupanjem na snagu ovoga zakona na području Srednjobosanskog Kantona prestaju se primjenjivati propisi koji su regulisali poslove lokalne samouprave i postupak osnivanja mjesnih zajednica.

Član 75

Općinska vijeća će donijeti statute u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

Član 76

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Srednjobosanskog kantona".